

Sygn. akt III AUa 1846/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 marca 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G.

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Alicja Podlewska
Sędziowie:	SSA Bożena Grubba SSA Maria Sałańska - Szumakowicz (spr.)
Protokolant:	stażysta Sylwia Gruba

po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2016 r. w Gdańsku

sprawy R. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji R. G.

od wyroku Sądu Okręgowego we Włocławku IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 29 lipca 2015 r., sygn. akt IV U 706/14

oddala apelację.

SSA Bożena Grubba SSA Alicja Podlewska SSA Maria Sałańska - Szumakowicz

Sygn. akt III AUa 1846/15

UZASADNIENIE

W dniu 19 sierpnia 2014 roku wnioskodawca R. G. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z dnia 18 lipca 2014 roku znak: (...) mocą, której odmówiono mu prawa do emerytury z uwagi na udowodnienie przez niego na dzień 01.01.1999r. 2 lata, 5 miesięcy i 12 dni okresu pracy w warunkach szczególnych, wobec wymaganych 15 lat.

W uzasadnieniu odwołania wnioskodawca wskazał, iż ZUS nie uwzględnił pracy w warunkach szkodliwych od 01.06.1979r. do 30.09.1984r. i od 08.01.1987r. do 30.04.1989r. w P. w B. oraz od 02.10.1984r. do 25.05.1985r. w (...) A. Ponadto ZUS nie zaliczył mu okresu od 01.09.1993r. do 01.09.1997r., tj. pracy, jako palacz-spawacz w Zakładzie (...) w A. oraz pracy w Przedsiębiorstwie (...) w T. na stanowisku spawacza w okresie od 02.09.1997r. do 30.06.2000r., na które to oprócz świadectw pracy przedłożył zaświadczenia o pracy w szczególnych warunkach. Praca

w latach 10.04.1973r. do 30.04.1975r. w zakładzie (...) w A., który podlegał pod górnictwo jest także zaliczana do pracy w warunkach szkodliwych, a także praca na (...) na stanowisku pom. maszynisty od 28.01.1976r. do 27.09.1976r. również ustawowo zaliczana jest do pracy w warunkach szkodliwych. Praca w (...) od 18.07.1978r. do 26.05.1979r. również przebiegała w warunkach szczególnych, na którą również dołączył wnioskodawca stosowne zaświadczenie. W sumie przepracował w warunkach szczególnych ponad 20 lat. Nadmieniał, iż w obecnym czasie jestem na zasiłku przedemerytalnym przyznanym przez Powiatowy Urząd Pracy od 24.08.2001r. przyznanym za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia. (...) w B. jak i (...) w A. do stawki uposażenia doliczał także dodatek szkodliwy dla zdrowia.

Także w dniu 19 sierpnia 2014 roku wnioskodawca R. G. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z dnia 18 lipca 2014 roku znak: (...) -2014 mocą, której ustalono mu kapitał początkowy na dzień 01.01.1999r. w wysokości 89.681.90 złotych. W uzasadnieniu odwołania wnioskodawca wskazał, iż ZUS przy ustalaniu kapitału początkowego nie brał pod uwagę przy obliczaniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego pracy wnioskodawcy na P. (...) i S. G., tj. lat 1976 i 1977 oraz pracy wnioskodawcy w firmie (...) W. i (...) w B., tj. lat 1986, 1987, 1988, 1989.

Organ rentowy podtrzymał całkowicie zaskarżone decyzje i wniósł o oddalenie odwołań, powielając argumentację z uzasadnień zaskarżonych decyzji.

Zarządzeniem z dnia 09 października 2014r. Przewodniczący IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Okręgowego we Włocławku połączył, na podstawie art. 219 k.p.c., sprawy z obydwu odwołań celem ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy we Włocławku wyrokiem z dnia 29 lipca 2015 roku zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 18 lipca 2014 roku znak: (...) w ten sposób, że zobowiązał organ rentowy do ustalenia wysokości kapitału początkowego ubezpieczonego R. G. przy zastosowaniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 66,28% (pkt 1.) oraz oddalił odwołanie od decyzji z dnia 18 lipca 2014 roku znak: (...). Za podstawę rozstrzygnięcia Sąd I instancji przyjął następujące ustalenia faktyczne oraz rozważania prawne:

R. G. urodził się (...) W 1971r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 5.221zł. W 1972r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 3.490,09zł. W okresie od 10.04.1973r. do 30.04.1975r. R. G. był zatrudniony w (...) w A. na stanowisku ślusarza. W 1973r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 20.336,93zł. W 1974r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 45.809,70zł. W 1975r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 28.914,10zł. W okresie od 28.01.1976r. do 27.09.1976r. R. G. był zatrudniony w (...) w L. T.. W okresie od 29.11.1976r. do 30.06.1978r. R. G. był zatrudniony w S. G. W 1976r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 38.530,60zł. W 1977r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 29.400zł. W okresie od 18.07.1978r. do 26.05.1979r. R. G. był zatrudniony w (...) w K. (...)7 we W.. W 1978r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 36.449zł. W okresie od 01.06.1979r. do 30.09.1984r. R. G. był zatrudniony w P. B. w B. Zakład w A. na stanowisku spawacza. W 1979r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 35.133zł. W 1980r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 32.648zł. W 1981r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 34.272zł. W 1982r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 73.200zł. W 1983r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 86.400zł. W okresie od 02.10.1984r. do 25.05.1985r. R. G. był zatrudniony w P. w A. na stanowisku monter a.c.o. – spawacza. W 1984r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 87.305,04zł. W 1985r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 150.613,92zł. W 1986r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 85.440zł. W okresie od 08.01.1987r. do 30.04.1989r. R. G. był zatrudniony w P. B. w B. Zakład w A. na stanowisku ślusarza - spawacza. W 1987r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 185.288zł. W 1988r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 325.392zł. W 1989r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 716.700zł. W 1990r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 4.352.632zł. W 1991r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 9.102.460zł. W 1992r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 9.616.500zł. W okresie od 01.09.1993r. do 01.09.1997r. R. G. był zatrudniony w Zakładzie (...) w A. na stanowisku palacza c.o., spawacza-montera. W 1993r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 14.062.300zł. W 1994r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 53.473.800zł. W 1995r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 6.776,15zł. W 1996r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 10.485,67zł. W okresie od 02.09.1997r. do 30.06.2000r. R. G. był zatrudniony w (...) w T. na stanowisku spawacz-monter c.o. i c.w.u. W 1997r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w

kwocie 9.622,60zł. W 1998r. R. G. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 6.939,40zł. W dniu 29 kwietnia 2014 roku R. G. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z wnioskiem o przyznanie emerytury. W trakcie toczącego się postępowania ZUS uznał, że na dzień 01.01.1999r. wnioskodawca udowodnił posiadanie okresów składkowych i nieskładkowych w łącznej ilości 28 lat, 10 miesięcy i 20 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy do stażu pracy w warunkach szczególnych ostatecznie uznał okresy od 29.11.1976r. do 30.06.1978r. i od 18.07.1978r. do 26.05.1979r. oraz od 28.01.1976r. do 27.09.1976r. (łącznie 3 lata, 1 miesiąc, 13 dni). Nie uznał do stażu pracy w warunkach szczególnych okresów od 10.04.1973r. do 30.04.1975r., od 01.06.1979r. do 30.09.1984r. i od 08.01.1987r. do 30.04.1989r., od 01.09.1993r. do 01.09.1997r. oraz od 02.09.1997r. do 30.06.2000r.

R. G. nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Decyzją z dnia 18 lipca 2014 roku ZUS odmówił R. G. prawa do emerytury z uwagi na udowodnienie przez niego na dzień 01.01.1999r. okresu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze niższym niż wymagane 15 lat.

Decyzją z dnia 18 lipca 2014 roku ZUS ustalił R. G. kapitał początkowy na dzień 01.01.1999r. w wysokości 89.681.90 złotych. Do ustalenia wysokości kapitału początkowego przyjęto wskaźnik wyliczony z 20 lat (1973-1975, 1978-1985, 1990-1998), tj. 39.51%. W tych okresach, za które wnioskodawca nie udowodnił wysokości wynagrodzenia, zaś pozostawał w zatrudnieniu, przyjęto wynagrodzenie minimalne. Wynagrodzenie z lat 1976, 1977, 1986, 1987-1989 nie zostało przyjęte do wyliczenia wskaźnika, bowiem jest mniej korzystne niż wynagrodzenie z innych lat.

Stan faktyczny Sąd I instancji oparł na materiale dowodowym zgromadzonym w trakcie trwania postępowania i ujawnionym na rozprawie, przede wszystkim w postaci dokumentów zebranych w aktach emerytalnych organu rentowego oraz w aktach osobowych wnioskodawcy dot. jego zatrudnienia w Z. i M. i S. (...) w A., w (...) w L. T., w Stoczni (...), w (...) w K. (...)7 we W., w P. B. w B. Zakład w A., w P. w A., w Zakładzie (...) w A. oraz w (...) w T.. Przedmiotowy materiał Sąd uznał za rzetelny i wiarygodny.

Sąd Okręgowy stwierdził, iż przedmiotowy materiał dowodowy pozwolił dokonać w znacznym zakresie rekonstrukcji stanu faktycznego w niniejszej sprawie. Akta pracownicze wnioskodawcy prowadzone były z należytą starannością, o czym świadczy kompletność zachowanych dokumentów jak i skrupulatność w ich wypełnianiu. Ich szczegółowa analiza, dokonana przez Sąd Okręgowy, pozwala na przyjęcie za zasadnej konstatacji, iż brak jest w zgromadzonych w aktach pracowniczych dokumentach najmniejszych choćby śladów nieuprawnionej ingerencji w ich treść. O wiarygodności dokumentów świadczy fakt, iż zawierają one informacje dotyczące okoliczności występujących w dniu sporządzenia dokumentu, a zatem stanowią bardziej rzetelny materiał dowodowy niż relacje osobowych źródeł w postaci zeznań wnioskodawcy, osobiście zainteresowanego przebiegiem i wynikiem postępowania, rekonstruującego zdarzenia istniejące wiele lat wcześniej, a zatem w sposób naturalny obarczone ryzykiem nieścisłości wynikającym z niepamięci będącej inklinacją znacznego upływu czasu od zdarzeń na okoliczność zaistnienia, których wnioskodawca był słuchany przed Sądem. Ustalenia, co do prawidłowego wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przy ustalaniu kapitału początkowego dla wnioskodawcy Sąd Okręgowy dokonał w oparciu o sporządzoną w sprawie opinię biegłej z dziedziny księgowości.

Sąd I instancji nadał również przymiot wiarygodności zeznaniom wnioskodawcy w tym tylko zakresie, w którym koherentnie, spójnie i logicznie relacjonują, iż w okresie od 10.04.1973r. do 30.04.1975r. R. G. był zatrudniony w Z. i S. (...) w A., w okresie od 28.01.1976r. do 27.09.1976r. R. G. był zatrudniony w (...) w L. T., w okresie od 29.11.1976r. do 30.06.1978r. R. G. był zatrudniony w S. G., w okresie od 18.07.1978r. do 26.05.1979r. R. G. był zatrudniony w (...) w K. (...)7 we W., w okresie od 01.06.1979r. do 30.09.1984r. R. G. był zatrudniony w P. B. w B. Zakład w A. na stanowisku spawacza, w okresie od 02.10.1984r. do 25.05.1985r. R. G. był zatrudniony w P. w A. na stanowisku montera c.o. – spawacza, w okresie od 08.01.1987r. do 30.04.1989r. R. G. był zatrudniony w Pomorskim P. B. w B. Zakład w A., w okresie od 01.09.1993r. do 1.09.1997r. R. G. był zatrudniony w Zakładzie (...) w A. na stanowisku palacza c.o., spawacza-montera, a w okresie od 02.09.1997r. do 30.06.2000r. R. G. był zatrudniony w (...) w T. na stanowisku spawacza-montera c.o. i c.w.u. W tym bowiem jedynie zakresie cechuje je spójność z dokumentami zebranymi w aktach emerytalnych organu rentowego oraz w aktach osobowych wnioskodawcy dot. jego zatrudnienia w Z. i S. (...)

w A., w (...) w L. T., w Stoczni (...), (...) w K. (...)7 we W., w P. B. w B. Zakład w A., w P. K. w A., w Zakładzie (...) w A. oraz w (...) w T. (co ważne, żaden dokument tam się znajdujący nie wskazuje, iż wnioskodawca przez cały okres zatrudnienia w okresie od 10.04.1973r. do 30.04.1975r. w Z. i S. (...) w A. pracował, jako monter konstrukcji metalowych, a nadto, aby w okresie od 08.01.1987r. do 30.04.1989r. był zatrudniony w P. B. w B. Zakład w A. na stanowisku li tylko spawacza). Sąd zeznania wnioskodawcy w części dotyczącej charakteru wykonywanej przez niego pracy w okresie od 10.04.1973r. do 30.04.1975r. i w okresie od 08.01.1987r. do 30.04.1989r. uznał za nie mogące stanowić podstawy wyrokowania w sprawie. W tej części Sąd miał na uwadze okoliczność, iż treść złożonych przez wymienionego zeznań w tym zakresie jest tylko przedstawieniem przez niego subiektywnej oceny stanu faktycznego, a nie jego rekonstrukcją, albowiem nie znajdują one oparcia w dokumentach zebranych w aktach emerytalnych organu rentowego oraz w aktach osobowych wnioskodawcy dot. jego zatrudnienia w Z. i S. (...) w A., w (...) w L. T., w S. G., w (...) w K. (...)7 we W., w P. B. w B. Zakład w A., (...) w A., w Zakładzie (...) w A. oraz w (...) w T..

Spór pomiędzy stronami sprowadzał się do tego, czy wnioskodawca może wykazać się okresem 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Wnioskodawca w trakcie procesu wywodził, że był zatrudniony przez okres ponad 15 lat w szczególnych warunkach pracując w takich warunkach w Z. i S. (...) w A., w (...) w L. T., w S. G., w (...) w K. (...)7 we W., w Pomorskim Przedsiębiorstwie P. B.w B. Zakład w A., w P. w A., w Zakładzie (...) w A. oraz w (...) w T..

Pozwany organ rentowy wywodził z kolei, że wnioskodawcy nie należy się wcześniejsza emerytura, o której mowa w art. 184 ust. 1 i 2 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 roku, poz. 748) oraz w zw. z § 4 ust.1 pkt 1 i 3 w zw. z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz.43 z późn. zm.).

Zdaniem Sądu Okręgowego ostatecznie na uwzględnienie zasługuje stanowisko prezentowane w toku procesu przez pozwany organ rentowy.

W oparciu o zgromadzony materiał dowodowy, w tym przede wszystkim dokumenty zebrane w aktach organu rentowego oraz aktach osobowych wnioskodawcy Sąd Okręgowy przyjął, że praca wnioskodawcy w okresie od 10.04.1973r. do 30.04.1975r. na stanowisku ślusarza i w okresie od 08.01.1987r. do 30.04.1989r. na stanowisku ślusarza – spawacza nie była pracą w szczególnych warunkach. Nie można uznać przy ustalaniu uprawnień do emerytury w obniżonym wieku okresu pracy wnioskodawcy w okresie od 10.04.1973r. do 30.04.1975r. na stanowisku ślusarza i w okresie od 08.01.1987r. do 30.04.1989r., jako pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach, albowiem w przedmiotowym okresie wnioskodawca pracował na stanowiskach ślusarz i ślusarz-spawacz, które nie są stanowiskami pracy wymienionym w przepisach resortowych uprawniających do obniżenia wieku emerytalnego tj. w Zarządzeniu Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 01.08.1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury i renty (Dz. Urz. MBiPMB z 06 grudnia 1983 roku, Nr 3, poz. 6) bądź w Zarządzeniu nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12.08.1983r. Jedynie praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymieniona w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 07 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz na stanowisku wymienionym w odpowiednim zarządzeniu resortowym (co nie zostało wykazane) może być uznana za pracę w warunkach szczególnych. Trzeba w tym miejscu nadto podnieść, iż brak stanowiska „ślusarz” czy „ślusarz-spawacz” w katalogu stanowisk, na których prace są uznawane za wykonywane w szczególnych warunkach wymienionych w Zarządzeniu Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 01.08.1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury i renty (Dz. Urz. MBiPMB z 06 grudnia 1983 roku, Nr 3, poz. 6) bądź w Zarządzeniu nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12.08.1983r. stanowi przeszkodę w uznaniu pracy wnioskodawcy w inkryminowanych okresach za pracę w szczególnych warunkach. Przepisy regulujące materię ubezpieczeń społecznych mają charakter

bezwzględnie obowiązujących; oznacza to, iż w sytuacjach w nich określonych muszą być one stosowane przez organ rentowy w sposób ścisły. Niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 08 listopada 2006 roku, I UK 138/06).

Obowiązek udowodnienia okoliczności, z których strona wywodzi korzystne dla siebie skutki prawne wypływa wprost z art. 6 k.c. Zgodnie z tym przepisem to na wnioskodawcy spoczywał ciężar dowodu w zakresie ewentualnego dowodzenia charakteru jego pracy w okresach od 10.04.1973r. do 30.04.1975r. i od 08.01.1987r. do 30.04.1989r., jako pracy w szczególnych warunkach. Przedmiotowemu obowiązkowi wnioskodawca nie sprostał. Przenosząc wyrażony w art. 6 k.c., tradycyjnie zaliczany do instytucji prawa materialnego obowiązek dowodzenia powoływanych przez stronę okoliczności na grunt prawnoprocesowy wskazać należy, że koresponduje on z wyrażoną w art. 232 k.p.c. zasadą inicjatywy procesowej stron. Zgodnie, bowiem z treścią przywołanego przepisu o proceduralnym charakterze strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. W ocenie Sądu I instancji wnioskodawca nie wykazał nie tylko w postępowaniu przed organem emerytalnym, ale także w postępowaniu jurysdykcyjnym żadnym wiarygodnym środkiem dowodowym (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 02 lutego 1996 roku, II URN 3/95), iż w ramach swojego zatrudnienia w okresach od 10.04.1973r. do 30.04.1975r. i od 08.01.1987r. do 30.04.1989r. pracował w szczególnych warunkach, tj. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy pracach wskazanych w wykazie A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze - Dz. U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 na stanowisku wskazanym w wykazie A stanowiącym załącznik odpowiedniego zarządzenia resortowego (a trzeba w tym kontekście pamiętać, iż to wnioskodawca winien udowodnić przedmiotową okoliczność, albowiem to na nim w tym zakresie spoczywał ciężar dowodu tak w postępowaniu przed organem rentowym jak i w niniejszym postępowaniu jurysdykcyjnym).

Zgodnie z aprobowanym przez Sąd Okręgowy stanowiskiem Sądu Najwyższego zaprezentowanym w wyroku z dnia 22 czerwca 2005 roku (sygn. akt I UK 351/04, publ. OSNP 2006/5-6/90), określanie dla celów emerytalnych stanowisk pracy, jako "pracy wykonywanej w szczególnych warunkach" w rozumieniu wykazów stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) nie należy do kompetencji pracodawcy (czy też przechowawcy jego dokumentów). Sąd I instancji podkreślił, iż nawet hipotetyczne zaliczenie okresów zatrudnienia wnioskodawcy w okresie od 01.06.1979r. do 30.09.1984r. w P. B. w B. Zakład w A. na stanowisku spawacza, w okresie od 02.10.1984r. do 25.05.1985r. w P. K. w A. na stanowisku monter a c.o. – spawacza, w okresie od 01.09.1993r. do 01.09.1997r. w Zakładzie (...) w A. na stanowisku palacza c.o., spawacza-montera i w okresie od 02.09.1997 r. do 31.12.1998 r. (do warunków szczególnych można zaliczyć okresy pracy tylko do tego czasu, co wynika z w/w przepisów) w (...) w T. na stanowisku spawacz-monter c.o. i c.w.u. do stażu pracy w warunkach szczególnych nie zmieni zasadności zaskarżonej decyzji dot. odmowy przyznania emerytury. Ewentualnie doliczone do stażu pracy w warunkach szczególnych w/w okresy, jako zbyt krótkie nie pozwalały na osiągnięcie przez wnioskodawcę wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Co trzeba zaznaczyć, powyższe założenie ma charakter jedynie hipotetyczny, albowiem nie zweryfikowano czy wnioskodawca wówczas wykonywał prace „stale i w pełnym wymiarze czasu pracy”, a tylko taka konstatacja uzasadniałaby uznanie w/w okresów za pracę w warunkach szczególnych.

Wnioskodawcy nie należy się również emerytura na ogólnych zasadach, o których mowa w art. 24 ust. 1 i 1b pkt 17 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż zgodnie z nim emerytura na zasadach określonych w tym przepisie przysługuje mężczyźnie, urodzonemu od dnia 01 stycznia 1953r. do dnia 31 marca 1953r., po ukończeniu przez niego, co najmniej 66 lat i 9 miesięcy. Wnioskodawca urodził się w dniu (...), a zatem nie spełnia wymogu posiadania określonego wieku emerytalnego.

Odnośnie decyzji dot. kapitału początkowego Sąd Okręgowy wskazał na treść art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i w konsekwencji uznać, że wartość kapitału początkowego może być zasadniczo determinowana wysokością dochodów, od których opłacono składki na ubezpieczenie społeczne, uzyskiwanych przed 1999r. oraz długością przebytych okresów składkowych i

nieskładkowych. Norma art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. stanowi, więc wyraz zasady, że w nowym systemie emerytalnym wysokość przyszłego świadczenia jest ściśle powiązana z sumą składek wpłacanych przez ubezpieczonego przez cały okres aktywności zawodowej. Ustawodawca wprowadzając w życie ustawę z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w art. 173 ust. 1 i art. 174 ust. 1 - 3 ustanowił obowiązek ustalenia kapitału początkowego dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek. Kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym, że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu od dnia 01 stycznia 1980r. do dnia 31 grudnia 1998r.

Zgodnie z treścią art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych podstawę wymiaru emerytury stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę, z uwzględnieniem ust. 6, który stanowi, iż na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub na ubezpieczenie emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Z kolei odesłanie do zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur lub rent zawartych w art. 15 powołanej ustawy obliguje do obliczenia wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego z uwzględnieniem warunków zawartych w art. 15 ust. 4. Przepis ten stanowi, że w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3 (m. in. kwot przysługujących ubezpieczonemu w danym roku kalendarzowym wynagrodzeń za czas niezdolności do pracy oraz kwot zasiłku chorobowego) w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych;
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu;
- 3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty, oraz
- 4) mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, którą dla celów ustalenia emerytury jest kwota 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia pomniejszonego o potrącone od ubezpieczonych składki na ubezpieczenia społeczne w poprzednim roku kalendarzowym (art. 19).

Podnoszone przez wnioskodawcę zarzuty w stosunku do sposobu wyliczenia przez ZUS kapitału początkowego znajdują częściowe uzasadnienia. Sporządzająca w sprawie opinię z dziedziny księgowości (z dnia 09.05.2015r. k.-75-82 i uzupełniającą z dnia 26.06.2015r. k.-99-100) biegła uwzględniła zmiany wynikające z przepisów ustawy z dnia 21.06.2013r. dotyczących zapisu w ust. 3b art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS („Jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesiący tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w

okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu”). Przepis ten został przez biegłą uwzględniony przy ustalaniu kwoty kapitału początkowego za wyjątkiem 1976r. (w tym roku odwołujący pozostawał w ubezpieczeniu 11 miesięcy, a nie 12 miesięcy). Jednocześnie biegła dokonała w opinii uzupełniającej z dnia 26 czerwca 2015 roku (k.-99-100) autopoprawki wyliczenia wskaźnika stanowiącego stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia w 1971r. i 1972r. Biegła prawidłowo przyjęła, że odwołujący nie pozostawał w ubezpieczeniu w okresie odbywania czynnej służby wojskowej i ustaliła stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia w 1971r. i 1972r. równemu liczbie miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu. W świetle orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24.07.2014r. oraz z uwagi na przyjęcie do okresów składkowych okresu odbywania czynnej służby wojskowej biegła ostatecznie przyjęła roczne przeciętne wynagrodzenie (a nie równe ilości miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu). W opinii uzupełniającej biegła dokonała wyliczenia kwoty kapitału początkowego po skorygowaniu wskaźnika stanowiącego stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia w latach 1971, 1972 i 1976. Najkorzystniejszy jest wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego ustalony z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia przed 01.01.1999r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego z lat 1973-1980, 1982-1985, 1987-1988, 1993-1998 wynosi $1.325.68\% : 20\text{lat} = 66,28\%$ i jest wyższy niż ustalony przez ZUS w decyzji z dnia 18 lipca 2014 roku znak: (...) -2014r., co implikuje wyższą kwotę kapitału początkowego.

Oceniając opinię biegłej księgowej pod względem dowodowym Sąd Okręgowy w pełni podzielił wnioski w niej zawarte (przede wszystkim te ostateczne, zawarte w opinii uzupełniającej z dnia 26.06.2015r.). Opinię uznano bowiem za wiarygodną i rzetelną, albowiem nie doszukano się w niej jakichkolwiek cech subiektywizmu czy też prób dokonywania ocen które przynależą do wyłącznych kompetencji Sądu. Przedmiotowa opinia sporządzona została w sposób wnikliwy i rzetelny, zgodny z wiedzą i doświadczeniem jej autorki – biegłej z dziedziny księgowości. Sąd Okręgowy podkreślił, iż charakteryzuje się ona jasnością, stanowiska w niej zawarte są pełne i wyczerpujące. Uwzględnia ona ponadto wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia okoliczności. Opinia jest logiczna i wewnętrznie spójna.

Ewentualne kwestionowanie w/w opinii, będącej podstawą rekonstrukcji stanu faktycznego w sprawie w zakresie wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wnioskodawcy ustalonego z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia przed 01.01.1999r., należy uznać za jedynie bezzasadną z ową opinią polemikę, obarczoną subiektywnym nastawieniem strony postępowania, głośłowne podważenie obiektywizmu biegłej. Zdaniem Sądu nie ma najmniejszych podstaw do podważenia stanowiska biegłej, jako osoby posiadającej wiadomości specjalne, których pozbawiona jest nie tylko strona, ale także i organ orzekający.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego we Włocławku wywiódł R. G. zaskarżając orzeczenie w części tj. w punkcie 2, wnosząc o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w ww. części oraz poprzedzającej go decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z dnia 18 lipca 2014r. znak: (...) poprzez przyznanie od miesiąca kwietnia 2014r. (miesiąc złożenia wniosku) prawa do świadczenia emerytalnego w obniżonym wieku, tj. z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych;

ewentualnie o

2. uchylenie zaskarżonego wyroku w ww. części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w tym zakresie Sądowi pierwszej instancji.

Zarzuty apelacji stanowią nowe dowody, których powód nie mógł powołać w pierwszej instancji (art. 381 w związku z art. 368 § 1 pkt 4 k.p.c.), a mianowicie:

- 1) świadek W. S., zam. (...) - (...) C., ul. (...), świadek J. K. (1), zam. (...) - (...) A., ul. (...), świadek J. S., zam. (...) - (...) A., ul. (...), na okoliczność charakteru wykonywanej przeze mnie pracy w (...) w B. - Zakład w A.,

- 2) świadek J. G., zam. (...)-(...) A., ul. (...), świadek J. K. (1), zam. (...)-(...) A., ul. (...), świadek J. K. (2), zam. (...)-(...) A., ul. (...), na okoliczność charakteru wykonywanej przeze mnie pracy w Miejskim Zakładzie (...),
- 3) świadek J. B., zam. (...)-(...) A., ul. (...), na okoliczność charakteru wykonywanej przeze mnie pracy w P. K. w A.,
- 4) świadek A. S., zam. (...)-(...) C., ul. (...), na okoliczność charakteru wykonywanej przeze mnie pracy w Przedsiębiorstwie (...) w T..

W związku z powyższym apelujący winośł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zeznań wyżej wymienionych świadków.

Ponadto, z ostrożności procesowej - na wypadek nieuwzględnienia przez Sąd Apelacyjny nowych dowodów, skarżący zarzucił:

- 1) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2015r. poz. 748, zwana dalej ustawą emerytalną) w związku z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) poprzez błędną wykładnię, że wykonywana praca nie może być uznana za pracę w szczególnych warunkach, tj. uprawniającą do emerytury w obniżonym wieku, albowiem oprócz prac wymienionych w załączniku do rozporządzenia z 1983r. w wykazie A w dziale XIV poz. 1 i 12 wykonywał czynności montera i ślusarza (niewymienione w przytoczonym rozporządzeniu) i w konsekwencji nie legitymuję się, co najmniej 15 - letnim okresem pracy w warunkach szczególnych, podczas gdy analiza materiału dowodowego pozwala na stwierdzenie, że apelujący pracował, co najmniej 15 lat stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych,
- 2) naruszenie prawa materialnego - § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze poprzez błędną jego wykładnię polegającą na zbyt rygorystycznym rozumieniu pojęcia „prace przy spawaniu”,
- 3) błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia polegający na przyjęciu, iż w latach 1979 - 1985, 1987 - 1989, 1993 - 1998 nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku spawacza, podczas gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż na stanowisku spawacza we wskazanych okresach pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W apelacji skarżący zgłosił nowy dowód w postaci wymienionych wyżej świadków i wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z ich zeznań. W tej materii wyjaśnić należy, iż wcześniejsze ich powołanie nie było możliwe, ponieważ w toku postępowania przed Sądem Okręgowym nie miał jeszcze wiedzy o ich istnieniu - prowadził intensywne poszukiwania. Zależało skarżącemu mi na osobach wiarygodnych i posiadających, pomimo upływu wielu lat, rzetelną wiedzę o charakterze świadczonej przeze mnie pracy w okresach zakwestionowanych przez ZUS. Niestety, efekty moich poszukiwań (ustalenie numerów telefonów i aktualnych adresów zamieszkania świadków) zakończyły się już po ogłoszeniu wyroku przez Sąd Okręgowy we Włocławku.

Odnosząc się do wyroku Sądu Okręgowego i jego uzasadnienia oraz pozostałych zarzutów podniesionych w przedmiotowej apelacji w pierwszej kolejności rozważania należy ograniczyć do kwestii zasadności zaliczenia okresów na stanowiskach „spawacz-monter, palacz c.o.” i spawacz-monter c.o. i c.w.u.” w latach 1993 - 1998 do stażu pracy w warunkach szczególnych, tj. ujętych w wykazie A Dział XIV pkt 1 i 12 wymienionego wyżej rozporządzenia z 1983r.

Apelujący argumentował, iż w okresie zatrudnienia w M. w A. (01.09.1993r. - 01.09.1997r.) wykonywał czynności palacza c.o. (w sezonie grzewczym) i spawacza (poza sezonem grzewczym). Kotłownia, w której pracował opalana była koksem, miałem węglowym i węglem. Były tam kotły wodne typu przemysłowego z ruchomym rusztem. Praca przy tego typu kotłach była tylko w części zautomatyzowana, ponieważ ręcznie musiał usuwać szlakę i popiół. Obowiązywał go system dwuzmianowy - 12 godzin dziennie. Z kolei poza sezonem grzewczym wykonywał prace spawalnicze.

W zakresie obowiązków był remont różnych obiektów wymagających zespawania, na przykład naprawa elementów kotłowni, węzłów ciepłowniczych, kanałów ciepłowniczych czy wykonywanie nowych kanałów. Prace spawalnicze zawsze były wykonywane wewnątrz obiektów.

Jeśli chodzi o (...), czyli okres od 02.09.1997r. do 31.12.1998r., to ubezpieczony wykonywał tylko czynności spawalnicze. Przedsiębiorstwo zajmowało się min. przeróbką kotłów, na przykład węglowych na olejowe. Poza kotłami spawał również węzły ciepłownicze.

R. G. podkreślił, iż w analizowanych okresach nigdy nie wykonywał pracy montera. W związku z tym nie może ponosić konsekwencji błędnie określonego w świadectwach stanowiska pracy. Z drugiej jednak strony pozostaje przychylić się do poglądu Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 24 marca 2009r. (I PK 194/08) stwierdził, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy (System Informacji Prawnej Lex nr 528152).

Organ rentowy nie uznał, jako pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia w P. (1) w B. na stanowisku ślusarz-spawacz w okresie od 08.01.1987r. do 30.04.1989r. Sąd Okręgowy we Włocławku dokonując niekorzystnego rozstrzygnięcia również odmówił jego uwzględnienia, albowiem w przedmiotowym czasie świadczył pracę na stanowiskach ślusarz i ślusarz-spawacz. W tym miejscu nie sposób nie zauważyć, iż w treści zaświadczenia przechowawca akt użył określenia ślusarz-spawacz. Powstaje, zatem pytanie, czy tego typu zapis może skutkować negatywnymi konsekwencjami. Wbrew twierdzeniom Sądu pierwszej instancji podstawowym zajęciem, wykonywanym stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, było wykonywanie prac spawalniczych w wydzielonym do tego warsztacie (bez wentylacji). Praca polegała na spawaniu konstrukcji, marek, kątowników itp. Incydentalnie wykonywał również inne prace w tym samym, szkodliwym środowisku – czynności polegające na przygotowaniu materiałów do spawania i czynności wykończeniowe po zakończeniu spawania (np. szlifowanie). Pozostaje, więc podnieść, iż zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego wywody Sądu Okręgowego są nieuprawnione, ponieważ „prace przy spawaniu” należy rozumieć w sposób szeroki. Za prace te należy uznać prace wykonywane w przebiegu procesu spawania. W pojęciu tym zawierają się, bowiem wszystkie prace, także niezwiązane z przebiegiem spawania, jednakże stanowiące pewien ciąg technologiczny umożliwiający osiągnięcie efektu finalnego (por. postanowienie SN z dnia 18.12.2012r., I UK 492/12. Legalis nr 667032).

Z kolei w wyroku z dnia 22.04.2009r., II UK 333/09, Sąd Najwyższy zauważył, że przepisy prawa materialnego określające rodzaje i warunki zaliczania okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze dla celów nabycia uprawnień emerytalnych w obniżonym wieku, pomimo że mają charakter wyjątkowy i bezwzględnie obowiązujący, nie powinny być interpretowane zawężająco lub restrykcyjnie, tj. w sposób wykluczający lub przekreślający je, jako podstawę nabycia prawa do emerytury z uwagi na przepracowanie okresów zatrudnienia w warunkach szczególnych. W ocenie składu orzekającego oczywiście trafne jest założenie, że w spornych przypadkach uwzględnienie takich okresów następuje po ustaleniu rzeczywistego zakresu obowiązków oraz wykonywania bezpośrednio i stale szkodliwego zatrudnienia tyle, że ocena prawna tych ustaleń powinna być racjonalna, bez stosowania „aptekarskiej” miary lub „stopera w rękę” (por. wyrok SN z dnia 22.04.2009r. II UK 333/08 Legalis nr 258435).

A. nie podzielił również stanowiska Sądu pierwszej instancji, że nie można uznać jego pracy na stanowisku spawacza w P. K. w A. w okresie od 02.10.1984r. do 25.05.1985r. oraz w Przedsiębiorstwie (...) w okresie od 01.06.1979r. do 30.09.1984r. (analogicznie jak w okresie wcześniejszym w tej samej firmie) tylko, dlatego że świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawił nieuprawniony do tego organ. Co prawda nie są to dokumenty urzędowe w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., to jednak należy wziąć pod uwagę fakt, że nie są to zaświadczenia abstrakcyjne i mają potwierdzenie w materiale dowodowym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 18.03.2015r., III AUa 1768/14. Legalis nr 1241302).

Kończąc należy również podnieść, iż przy ustalaniu, czy w spornych okresach wykonywał pracę w warunkach szczególnych, Sąd Okręgowy we Włocławku pominął fakt pobierania dodatku szkodliwego za uciążliwość, co wyraźnie

świadczy o charakterze pracy. Wreszcie nie bez znaczenia jest i to, że ubezpieczony od roku 1976 posiada uprawnienia spawacza (elektryczne i gazowe) i od tego czasu, poza czynnościami palacza, wykonywałem prace wymienione w załączniku do rozporządzenia z 1983r. - Wykaz A Dział XIV poz. 12.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy podważająca trafność rozstrzygnięcia wyłącznie w punkcie 2. zaskarżonego orzeczenia nie zasługuje na uwzględnienie. Nie zawiera, bowiem zarzutów skutkujących koniecznością zmiany bądź uchylecia zaskarżonego wyroku.

Przedmiotem sporu między stronami było, czy R. G. spełnia kumulatywne przesłanki warunkujące nabycie prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t. Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.), a w szczególności przesłankę 15 - letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych.

We wskazanym powyżej zakresie Sąd Okręgowy przeprowadził stosowne postępowanie dowodowe, a w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c., nie popełnił też uchybień w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, które mogłyby uzasadnić ingerencję w treść zaskarżonego orzeczenia. W konsekwencji, Sąd odwoławczy oceniając, jako prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznał je za własne, co oznacza, iż zbędnym jest ich szczegółowe powtarzanie w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 05 listopada 1998r., sygn. akt I PKN 339/98, OSNAPiUS z 1999r., z. 24, poz. 776; z dnia 22 lutego 2010r. I UK 233/09, Lex nr 585720).

Wskazane w wywiedzionym środku odwoławczym wnioski dowodowe – o przesłuchanie świadków: W. S., J. G., J. B., A. S. Sąd Apelacyjny oddalił na podstawie art. 381 k.p.c. Dyspozycja wskazanego przepisu ma służyć ograniczeniu apelacji i zawęzić ramy odwoławcze, głównie w celu dyscyplinowania stron przez skłanianie ich do przedstawiania całego znanego im materiału faktycznego i dowodowego już w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji; tym sposobem ustawodawca zapobiega także przewlekłości postępowania. Jeśli zatem sąd drugiej instancji korzysta z instytucji uregulowanej w tym przepisie, powinien jej zastosowanie odpowiednio uzasadnić (wyrok SN z 10.06.2014r., III UK 177/13, Legalis). Przez nowe fakty i dowody należy rozumieć te, które nie były stronie znane do chwili wydania wyroku przez sąd pierwszej instancji (art. 316 k.p.c.), lub te, które powstały już po wydaniu wyroku. Można powoływać również fakty i dowody, które wprawdzie były znane stronie przed wydaniem wyroku przez sąd pierwszej instancji, lecz ich powołanie przez stronę nie było konieczne. Należy jednakże podkreślić, iż uprawnienie sądu, o którym mowa w art. 381 k.p.c., odnosi się tylko do twierdzeń faktycznych, nie zaś do twierdzeń dotyczących prawnego znaczenia faktów. W ocenie Sądu odwoławczego wniosek o przeprowadzenie dowodu z zeznań wskazanych świadków jest spóźniony, gdyż strona winna go złożyć w toku postępowania przed Sądem I instancji, zgodnie z zasadą wynikającą z art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c.

Przechodząc zaś do zarzutów naruszenia przepisów materialnoprawnych Sąd Apelacyjny stwierdza, iż zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat dla mężczyzn (§ 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany Dz.U. Nr 8, poz. 43), tj. w wieku 60 lat (dla mężczyzn) oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (wynoszący, co najmniej 25 lat dla mężczyzn). Ponadto emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Stosownie do treści art. 32 ust. 2 cyt. ustawy dla celów ustalenia uprawnień do emerytury w wieku obniżonym z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Zgodnie z § 4 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. pracownik, który wykonywał wymienione w wykazie A prace w szczególnych warunkach nabywa prawo do emerytury, jeżeli łącznie osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia (25 lat), w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. W myśl zaś § 2 ust. 1 powołanego rozporządzenia - okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu - są okresy, w których praca w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Głównym motywem przyświecającym ustawodawcy w stworzeniu instytucji przewidzianej w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS było założenie, że praca wykonywana w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, dlatego też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Praca w warunkach szczególnych to praca, w której pracownik w znaczny sposób jest narażony na niekorzystne dla zdrowia czynniki. Pamiętać należy, iż prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym stanowi odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 24 i 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i określonego w nim wieku emerytalnego tak, więc przepisy regulujące to prawo należy interpretować w sposób gwarantujący zachowanie celu to odstępstwo uzasadniającego.

Kluczowe dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie ma pogląd, iż o uprawnieniu do wcześniejszej emerytury decyduje łącznie ścisłe spełnienie wszystkich warunków określonych w art. 32 ustawy z 1998r. o emeryturach i rentach z FUS, a nie przekonanie pracownika, że praca była wykonywana w szczególnym charakterze lub warunkach (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 06 grudnia 2010r., II UK 140/10, LEX nr 786382; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2009r., I UK 218/09, LEX nr 577817).

Zakwestionowane w apelacji okresy obejmują lata 1979 - 1985, 1987 - 1989, 1993 – 1998, na które składają się okresy:

- od 18.07.1978r. do 26.05.1979r. w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku spawacza;
- od 01.06.1979r. do 30.09.1984r. w (...) w B. Zakład w A. na stanowisku spawacza;
- od 02.10.1984r. do 25.05.1985r. w P. K. w A. na stanowisku montera c.o. – spawacza;
- od 03.06.1985r. do 15.11.1985r. w Przedsiębiorstwie (...) w Polsce (...) we W. na stanowisku montera c.o.;
- od 02.12.1985r. do 31.12.1985r. w P. R. we W. na stanowisku montera c.o.;
- od 08.01.1987r. do 30.04.1989r. w P. B. w B. Zakład w A. na stanowisku ślusarz-spawacz;
- od 01.09.1993r. do 01.09.1997r. w Zakładzie (...) w A. na stanowisku palacza c.o., spawacza-montera;
- od 02.09.1997r. do 31.12.1998r. w (...) w T. na stanowisku spawacza-montera c.o. i c.w.u.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, uznając za trafne rozstrzygnięcie Sądu I instancji, należało przyjąć, iż R. G. nie spełnił wymogu posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Wskazane w apelacji sporne okresy pracy ubezpieczonego, również w zestawieniu z zeznaniami ubezpieczonego, nie pozwalały przyjąć, iż prace spawalnicze były

wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zaoferowane dokumenty – świadectwa pracy nie mogły zostać zakwestionowane wyłącznie na podstawie twierdzeń R. G.. Sąd Apelacyjny stwierdza, iż prace wykonywane przez ubezpieczonego były pracami o charakterze związanym z ogółem czynności monterskich związanych z instalacjami centralnego ogrzewania czy też z instalacjami ciepłej wody użytkowej, które choć wymagały umiejętności posługiwania się sprzętem do spawania, to nie sprowadzały się do wykonywania robót wyłącznie o charakterze spawalniczym, o czym wywodził skarżący. Natomiast okresy pracy w charakterze spawacza samodzielnie nie obejmują ogółem 15 lat pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze. Łączenie stanowiska palacza oraz spawacza – montera także nie pozwala na potraktowanie za okres pracy w warunkach szczególnych, gdyż ani nie wykazano przemysłowego charakteru kotłów, na których pracował ubezpieczony, ani nie wykazano by w tym okresie wykonywane były przez ubezpieczonego wyłącznie prace spawalnicze. Wobec stwierdzenia, iż ubezpieczony nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie można przyznać ubezpieczonemu uprawnienia do emerytury w obniżonym wieku.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji orzeczenia.

SSA Bożena Grubba SSA Alicja Podlewska SSA Maria Sałańska - Szumakowicz